

REGIONAL STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR MIDT-HELGELAND 2014-2022

Med perspektiver mot 2030

Forord

Kommunene Vefsn, Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna har gjennom partnerskapsprogrammet til Helgeland Regionråd dannet et næringsnettverk. Bakgrunnen for dette er at regionen er en naturlig felles bo-, arbeids- og serviceregion, hvor reisetiden innad er en time når Toven-tunnellen åpner i 2014. En viktig del av dette samarbeidet er utviklingen av en regional strategisk næringsplan. Næringsutvikling går på tvers av kommunegrenser, og felles visjon og mål gir økt kraft i satsingen.

Innholdet i denne planen er et resultat av dialog med ca. 60 ressurspersoner for næringsliv, kompetanse- og utviklingsmiljø fra alle fem kommunene. Arbeidet er ledet av en styringsgruppe bestående av ordførere i Midt-Helgeland, og en arbeidsgruppe med næringssjefer og landbruks- og miljøvernssjef i kommunene. De som har deltatt i arbeidsgruppen er Øyvind Toft (Leirfjord), Stig-Gøran Olsen (Alstahaug), Hans Løvmo (Alstahaug), Tor Henning Jørgensen (Dønna), Stig Neraas (Herøy), Snorre Lund (Vefsn/MON KF). Distriktssenteret har deltatt som observatør. Essensi Utvikling ved Berit Laastad har bistått som prosessleder i arbeidet med planen. Vi retter en stor takk til representanter fra næringsliv og samarbeidspartnere for deres konstruktive bidrag til planen, og til Nordland fylkeskommune for analyser som grunnlag for strategien.

Planen viser hvilke utfordringer regionen står ovenfor i arbeidet med næringsutvikling, og tar inn koplinger mellom lokal- og regional samfunnsbygging. Den fokuserer på strategiske mål som er relevante for kommunene, og peker på muligheter for å utnytte lokale fortrinn.

Det er et mål at denne regionale strategiske næringsplanen skal vedtas i alle fem kommunene. Den skal også kunne vedtas som strategisk næringsplan for enkeltkommuner.

Leirfjord, 13. mars 2014

Magnar Johansen
Ordfører Leirfjord kommune/prosjektansvarlig

Øyvind Toft
Næringssjef Leirfjord kommune/prosjektleder

Bård Anders Langø
Ordfører Alstahaug kommune

Arnt Frode Jensen
Ordfører Herøy kommune

Anne Sofie Sand Mathisen
Ordfører Dønna kommune

Jann-Arne Løvdahl
Ordfører Vefsn kommune

Innhold

Forord	1
Innhold	2
1. Ståsted for Midt-Helgeland	3
1.1 Innledning.....	3
1.2 Muligheter og utfordringer	4
2. Samhandling om regionbygging	6
3. Prioriterte næringer	7
4. Strategi for næringsutvikling Midt-Helgeland	8
4.1 Visjon og verdier for næringsutvikling	9
4.2 Målsetting.....	10
4.3 Fokusområder og næringsstrategier	11
4.3.1 Fokusområde 1: Infrastruktur	13
4.3.2 Fokusområde 2: Kompetanse.....	14
4.3.3 Fokusområde 3: Posisjonering	15
4.3.4 Fokusområde 4: Samarbeid.....	16
5. Anbefalte tiltak knyttet opp mot felles strategisk næringsplan.....	17
5.1 Gjennomføring av strategien - Handlingsplan.....	17
5.2 Forslag til fellestiltak i 2014-16.....	18
6. Organisering og oppfølging av regional strategisk næringsplan	19
6.1 Organisering	19
6.2 Ressurser	20
6.3 Oppfølging av strategisk næringsplan	20
Vedlegg.....	21
Statistikk og fakta for Midt-Helgeland	21
Handlingsplan for 2014-16	21

1. Ståsted for Midt-Helgeland

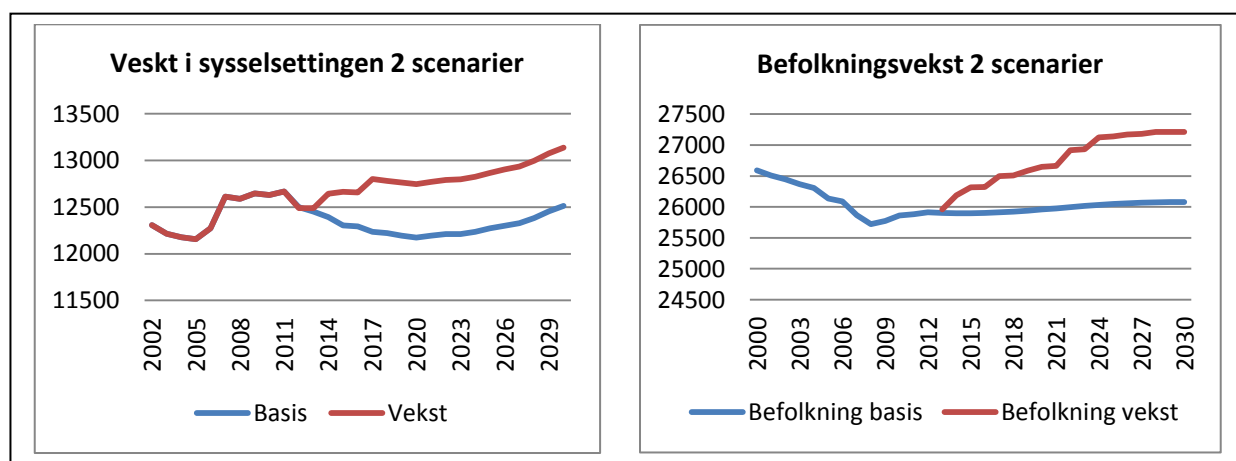
1.1 Innledning

I forbindelse med utvikling av denne regionale strategiske næringsplanen, er det innhentet et bredt datagrunnlag som viser utvikling i demografi, næringsliv og samfunn for øvrig. Denne statistikken er ikke inkludert i strategiplanen, men følger som vedlegg. Mens analysene er kjørt også på kommunenivå, forholder vi oss her i planen kun til regionnivå. Når vi i den videre planen bruker benevnelsen region, omfatter dette kommunene Vefsn, Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Dønna, i det videre kalt "Midt-Helgeland".

Vi trekker her frem noen hovedtall for regionen (pr. 1.1.13).

- Befolkning: 25.947 innbyggere (kvinner 49,2 %/menn 50,8 %)
- Sysselsatte: 12.958 etter bosted, hvorav 8.229 (63,5 %) i privat sektor
(12.784 etter arbeidssted)
- Netto pendling: - 174 personer, dvs. netto utpendling fra regionen
(differansen mellom inn- og utpendling til regionen)
- Arbeidsledighet 2,1 %
- Uføre: 13,7 %
- Innvandrere: 6,7 %

Når det gjelder videre utvikling av regionen er det sett på to scenarier for sysselsetting og befolkning. (Data og fremskriving er utarbeidet av Nordland fylkeskommune, juni 2013).

Den blå kurven viser fremskriving gitt fortidig utvikling, mens den røde viser fremskriving gitt en mer optimistisk trend. For at faktisk utviklingen skal følge den røde kurven – med vekst, må det arbeides målrettet og legges inn en ekstraordinær innsats.

Arbeidet med næringsplan alene vil ikke bidra til dette, men den vil være et viktig bidrag for å legge til rette slik at vi stimulerer til vekst i næringslivet – og dermed gir grunnlag for befolkningsvekst.

1.2 Muligheter og utfordringer

I arbeidet med regional strategisk næringsplan har arbeidsgruppen utviklet en "SWOT" som viser oversikt over styrker/muligheter og svakheter/trusler som regionen står ovenfor i dag. Denne oversikten er ikke uttømmende, men den har, sammen med statistikk, vært med å danne et grunnlag for tydeliggjøring av lokale fortrinn og prioriteringer i strategien.

Styrker/muligheter er bl.a.:

- Nærhet til viktige råvarer som olje/gass, mineraler, vann/vannkraft med mer, samt gode naturgitte forhold for havbruk og marine næringer.
- Nasjonal prioritet som basefunksjon, noe som gir lokale ringvirkninger og muligheter for vekst på mange områder.
- Industriområdet på Horvnes som et viktig næringscluster og attraktivt arbeidsmiljø.
- Sterk oppdrettsregion med tilhørende kompetanse. Havbruk antas å stå foran en sterk vekst på nasjonalt plan i årene som kommer.
- Sterk industrimiljø og -tradisjon.
Evt. ilandføring av gass kan forsterke dette og gi rom for industriclustere.
- Jordbruk er en stabiliserende næring i regionen, med sterke aktører innen bl.a. melke- og kjøttproduksjon, i tillegg til store skogressurser er hogstmodne innen 2030.
- Gode fritidstilbud og livskvalitet, samt natur og kultur som er attraktiv for reiseliv/opplevelser.
- Infrastruktur med nærhet til jernbane, flyplass, vei, og kystnært med båttruter for gods- og persontransport.
- Toven-tunellen¹⁾ vil forsterke regionen som et felles bo- og arbeidsområde.

Svakheter/trusler er bl.a.:

- Vi er få innbyggere og har lav befolkningsvekst.
Nedgang i aldersgruppen 40-55 år og økt antall eldre.
- Generelt lavt utdanningsnivå i befolkningen, og få jobbtillbud for de med høyere utdanning.
- Mangel på relevant arbeidskraft på flere nivå.
- Til dels mangel på kapasitet og ressurser/kapital til strategisk langsiktig satsing i lokalt næringsliv.
- Vern av skog, kyst mv begrenser lokalt handlingsrom.
- Internasjonal økonomi /valuta kan true eksportrettede næringer.
- Evt. ingen flere gassfelt i produksjon? Lavere oljepris?

¹⁾ Toven-tunellen er Nord-Norges lengste tunell som blir ferdigstilt i 2014. Den binder sammen fylkesvei 17 på kysten med E6 i innlandet på Helgeland.

- Vi er midt i Norge, men har lange avstander, både utenfor og innenfor regionen.
- Store mangler ift. konkurrerende regioner mht. effektiv samferdsel/infrastruktur.
- Urbanisering/sentralisering påvirker oss, og vi konkurrer med andre regioner om oppmerksomhet, arbeidskraft og befolkning.
- I visse deler av regionen er boligmarkedet presset, med begrenset tilgang og høye priser.
- Vi har fire småbyer på Helgeland, og ingen "store" byer/regionsenter.
- Regional uenighet og offentlig fattigdom; greier vi å bygge ut servicetilbud i takt med behov?
- Lite utviklet lobbyapparat mot sentrale organisasjoner og myndigheter.
Vi kan bli bedre på samarbeid og fremstå som politisk enige utad.

Oppsummering

Dette er prioritert som de mest sentrale momenter ved dagens ståsted:

Våre viktigste fortrinn:

- **Naturressurser**, herunder satsing innen petroleum
- Industri- og oppdretts**kompetanse**
- **Nærhet** til både kyst og fjell, inkl. transportmuligheter med båt, vei, bane og ferge. Vakker natur, friluftsmuligheter og livskvalitet.

Våre største utfordringer:

- Å være **synelig utad** – markedsføring og rekruttering. Vi tror vi er store – men vi legges lite merke til utenfor Helgeland.
- Få tak i **de "kloke hodene"** - også de med høyere utdanning og realkompetanse.
- Bedre **infrastruktur** for å binde sammen felles bo- og arbeidsregion.

Basert på en helhetlig vurdering av ståstedet til regionen, har både arbeidsgruppen og ressurspersoner fra næringslivet et optimistisk syn på fremtiden. På mange måter står regionen foran et "mulighetsrom" med stort potensial for vekst innenfor nye og eksisterende næringer. Felles innsats mot felles mål vil styrke regionens evne til å skape vekst.

2. Samhandling om regionbygging

Vellykket næringsutvikling forutsetter et godt samspill mellom flere parter.

Det offentliges rolle er å *legge til rette* slik at bedrifter og aktører kan etablere og videreutvikle sin virksomhet basert på potensial, fortrinn og ambisjoner. Mens gründere, bedrifter og utviklingsmiljø er de som må være initiativtakere og gjennomføre konkrete satsinger i egen virksomhet.

Denne næringsplanen er derfor basert på tre sentrale spørsmål:

a) **Hva er næringslivets behov?**

Dette tar utgangspunkt i hvilke næringer som er de viktigste driverne for lokal vekst, og hva disse og andre har spilt inn som behov for å realisere utviklingspotensial.

b) **På hvilke områder kan det offentlige bidra med respons på disse behov?**

I denne planen er det besvart ved å peke ut fire fokusområder som har stor betydning for alle de prioriterte bransjene – samt har positiv effekt for næringslivet forøvrig.

c) **Hvordan kan det offentlige gjennomføre sin respons – ved tilrettelegging?**

I planen er slik tilrettelegging konkretisert i form av mål, strategier og tiltak innen hvert fokusområde.

Realisering av planen krever et godt samspill og dialog mellom det offentlige og det private næringsliv.

Det krever også god samhandling mellom politisk og administrativt miljø i regionen – og på kommunenivå.

Galleria Kunstfestival i Mosjøen bruker slagordet "Norges lengste galleri" og kan kalles en vandretstilling i ordets rette forstand.

3. Prioriterte næringer

Alle næringer og bedrifter er viktige i vår region. Noen næringer peker seg likevel ut som spesielt viktige ved at de er ”drivere” for vekst i andre næringer og i lokalsamfunnet for øvrig.

Prioritering av næringer er bl.a. gjort ut fra at de har:

- Betydning for andre næringer og lokalsamfunnet for øvrig - mulige ringvirkninger.
- Potensial for vekst.
- Regionen har konkurransefortrinn.

Prioriterte næringer i regionen er:

- Olje/gass og industri
- Havbruk – marine næringer
- Prosessindustri
- Reiseliv/kultur
- Kunnskapsbasert tjenesteyting
- Landbruk (inkl. sekundærlandbruk)

I forbindelse med utvikling av regional strategisk næringsplan, er det produsert nøkkeltall for disse næringene. De er da definert som ”næringsklynger” ut fra NACE-kode i Brønnøysundregistrene²⁾ (bransjeinndeling framgår av vedlegg). Verdiene inkluderer avdelingstall, slik at de virksomheter som har hovedkontor utenfor regionen er med i statistikken. (Menon, oktober 2013, data fra 2012).

Offshore leverandører og maritim	
Omsetning	1 078 095 000
Verdiskaping	370 038
Antall ansatte	558
Antall foretak	35
Sjømat (fiske, fangst og akvakultur)	
Omsetning	1 876 364 000
Verdiskaping	493 260 000
Antall ansatte	365
Antall foretak	25
Øvrig industri (bl.a. prosessindustri, trelast mv.)	
Omsetning	3 720 217 000
Verdiskaping	1 420 842 000
Antall ansatte	837
Antall foretak	30

Reiseliv og kultur (bl.a. film, reklame, bibliotek)	
Omsetning	369 634 000
Verdiskaping	151 261 000
Antall ansatte	396
Antall foretak	55
Kunnskapstjenester (bl.a. it, finans, utdanning)	
Omsetning	200 497 000
Verdiskaping	116 821 000
Antall ansatte	234
Antall foretak	54
Landbruk (Tall fra NILF, inkl. enkeltpersonforetak) ³⁾	
Omsetning	345 638 361
Verdiskaping	120 710 142
Antall ansatte	415
Antall foretak (ikke angitt)	

Det knytter seg spesielle forventninger til de prioriterte næringene. I tillegg har regionen sterke miljø innenfor bl.a. bygg/anlegg, vannkraft, varehandel, utdanning og offentlig sektor. Fokusområder og strategier i planen er også ment å gi effekt for disse næringene, og de er derfor ”næringsnøytrale”.

2) Inndeling av bransjer fremgår i vedlagte MENON analyse.

3) Tallene for landbruk gjelder primærjordbruket. Sekundærlandbruket er betydelig, spesielt i kommunene Alstahaug og Vefsn, for eksempel med foretak som TINE Meierier Nord i Sandnessjøen og Bioforsk Nord på Tjøtta.

4. Strategi for næringsutvikling Midt-Helgeland

Regional næringsplan for Midt-Helgeland i perioden 2014-2022 kan oppsummeres slik:

Øverst i pyramiden fremgår visjon og verdier, som deretter er brutt ned i hovedmål og fokusområder med delmål. Nederst beskrives strategier innenfor hvert fokusområde, med konkretisering av hvordan utviklingsarbeidet skal gjennomføres. I det videre beskrives innholdet i disse strategiene.

Som vedlegg til regionalt strategisk næringsplan følger en *handlingsplan* for de nærmeste årene, med konkrete tiltak og prosjekter for å realisere strategien.

Sandnessjøen Havn har flest fartøybevegelser i Nord-Norge og landets mest moderne offshore rettet kaianlegg.

Mosjøen har et av verdens beste aluminiumsverk.

4.1 Visjon og verdier for næringsutvikling

Vår visjon for næringsutvikling for Midt-Helgeland er å:

Arbeide for å bli

***Nord-Norges sterkeste vekstregion
- innen prioriterte næringer.***

Dette skal vi gjøre - gjennom felles vilje til vekst. Visjonen er en langsiktig ambisjon mot 2030.

Vår posisjon og vekst ønsker vi primært å måle ved utvikling i prioriterte næringer, som er viktige "drivere" for vekst i andre næringer og samfunnet for øvrig.

For å oppfylle vår visjon, ønsker vi at vårt felles arbeid skal preges av et sette av verdier. Disse er:

- **Åpen** i forhold til nye muligheter som byr seg – og evne til å tenke nytt
- **Modig** slik at vi tørr å prøve ut det vi har tro på – og synliggjøre egne fortrinn
- **Raus** og positiv til de initiativ og tiltak som gagnar hele regionen best.
Hvis nødvendig også på bekostning av lokale effekter.

Disse verdiene gjelder både det offentlige som tilrettelegger, samarbeidspartnere og det private næringsliv som utvikler.

Marine Harvest region Nord er Nord-Norges største oppdrettsaktør, og har sitt senter på Helgeland. Fabrikken på Herøy er blant verdens største i sitt slag med kapasitet opp mot 100 000 tonn slaktet laks årlig.

Regionen har 16 % av aktive jordbruksforetak i Nordland.

4.2 Målsetting

Hovedmål:

Å skape en sterk felles bo- og arbeidsregion, som gir grunnlag for vekst i sysselsetting, befolkning og besøk.

Det er en ambisjon at regionen skal være på nasjonalt vekstnivå innen 2022.

Vi skal ha god samhandling mellom kommunene, og et innovativt og offensivt næringsliv som har nedslagsfelt ut over vår egen region.

Delmål:

1. Gjøre infrastruktur til et konkurransefortrinn for regionens næringsliv.
2. Tilstrekkelig tilgang på kompetanse og relevant arbeidskraft
3. Bli synlig nasjonalt (og internasjonalt) som en ledende vekstregion i nord, med godt omdømme.
4. Styrke samarbeidet lokalt – fremstå som en enhet utad.

Måleindikatorer:

Denne første felles regionale strategiske næringsplanen har hovedfokus på kvalitative mål.

Det er også ønskelig å ha fokus på visse kvantitative måleindikatorer. For eksempel sysselsetting, evt. også befolkningsutvikling og attraktivitetsbarometer.

Videre er det naturlig å gjøre oppdaterte analysekjøringer for de prioriterte næringer i planen (omsetning/verdiskaping/sysselsetting/antall foretak).

Det anbefales å utvikle en årlig "Indeks Midt-Helgeland" for aktuelle nøkkeltall.

Verdens største FPSO (floating production, storage and offloading), Skarv, er registrert i Sandnessjøen.

Mosjøen har Nord-Norges største containerhavn, LNG terminal og tømmerhavn.

4.3 Fokusområder og næringsstrategier

I arbeidet med denne planen, er det kommet mange innspill på viktige fokusområder for offentlig tilrettelegging.

Det er tre områder som er fellesnevner hos alle, nemlig **infrastruktur** i vid forstand, tilgang på nødvendig **kompetanse**, samt **posisjonering og synliggjøring** av regionen utad.

For å sikre god samhandling i strategi-perioden, er også **samarbeid** på tvers av grenser viktig.

- I. Infrastruktur
- II. Kompetanse
- III. Posisjonering
- IV. Samarbeid

De fire fokusområdene som er prioritert, er bl.a. vurdert ut fra hva som er viktig for å legge til rette for vekst i de næringene som synes å ha størst vekstpotensial. Fokusområdene skal likevel virke næringsnøytralt.

I arbeidet med planen er det også fremkommet andre innspill til fokusområder, som vi tar med oss videre ved generell utvikling av lokalsamfunn og kommunal tjenesteproduksjon.

I det videre beskrives hvert av de fire fokusområdene nærmere med mål, strategier og forslag til gjennomføring.

Innholdet i hvert satsingsområde omfatter mange forhold som har betydning for utvikling av næringsliv og regionen. Mange av disse er det naturlig at næringssamarbeidet mellom kommunene (*heretter kalt "Næringsforum Midt-Helgeland"*) tar et hovedansvar for gjennomføring av.

Andre områder er avhengig av eierskap og initiativ fra andre, eller må gjennomføres i samarbeid mellom flere aktører og miljø. De er likevel inkludert her i planen for å vise en helhet og sammenheng, samt adressere utviklingspotensial som vil styrke næringsutviklingen for regionen Midt-Helgeland.

Som en hovedinndeling kan en si at fokusområde 1) Infrastruktur og 3) Posisjonering primært er et **felles kommunalt ansvar** å gjennomføre.

Fokusområde 2) Kompetanse vil primært være avhengig av initiativ fra utdanningsmiljø og næringslivet, hvor kommunene kan være støttespillere.

Og fokusområde 4) Samarbeid, er et **felles ansvar** for kommunene og næringsliv/næringsforeninger.

Under hvert fokusområde fremgår hva kommune (ved "Næringsforum Midt-Helgeland") som eier av strategiplanen vil prioritere og "løfte" spesielt.

Sjøgata i Mosjøen har Nord-Norges lengste sammenhengende rekke av trehus og – brygger fra 1800 tallet.

Regionen er et av kjerneområdene i nordnorsk landbruk. Horva, som er en av landets ledende landbruksmesser, arrangeres i Sandnessjøen.

4.3.1 Fokusområde 1: Infrastruktur

Utgangspunkt:

Næringslivet fremhever infrastruktur som det viktigste fokusområde for å videreutvikle regionen og næringslivets konkurransekraft. Ila 2014 åpner Toven-tunellen og binder dermed sammen Vefsn og HALD-område. Dette er et viktig grunnlag for å videreutvikle Midt-Helgeland som et felles bo- og arbeidsregion. Men det er ikke nok. Regionen har behov for betydelige investeringer for å binde sammen øyer og fastland, lette flyt av gods/varer og folk, samt gi bl.a. oppdrett og den nye olje/gass-næringen gode logistikkforutsetninger.

For lokalsamfunnet er også andre deler av infrastrukturtilbud viktige. Bl.a. tilgang på egnede areal for næringsaktivitet og bolig, samt kommunale og lokale servicetilbud.

Mål:

Gjøre infrastruktur til et konkurransefortrinn for regionens næringsliv.

Strategier:

- a) Styrke samferdsel og kommunikasjon for både person og gods.
- b) Fremtidsrettet arealplanlegging.
- c) Gode servicetilbud.

Gjennomføring av strategiene:

- a) Styrke samferdsel og kommunikasjon for både person og gods.
 - Sikre forlengelse (1400-1600 m) og øke frekvens ved Stokka Lufthavn.
 - Videreutvikle Mosjøen som godsknutepunkt for vei, bane, båt.
 - Jobbe for fastlandsforbindelse Herøy-Dønna, og bedre ferge- og hurtigbåtforbindelse i region.
- b) Fremtidsrettet arealplanlegging.
 - Attraktive og tilrettelagte arealer for næring, bolig og fritidsbolig.
 - Tilrettelegging i form av fiber eller tilsvarende internettdekning i regionen.
- c) Gode servicetilbud.
 - Rask, servicevennlig og kompetent kommunal saksbehandling og rådgiving.
 - Samhandling på tvers av kommunen.
 - Stimulere til et velutviklet lokalt servicetilbud, også innen privat sektor.
 - Gode kjernetilbud innen helse, skole og barnehage (generell kommunal oppgave).

Næringsforum Midt-Helgeland vil prioritere - og ta et særlig ansvar for:

- Å arbeide målrettet for å styrke samferdsel og kommunikasjon i regionen.
- Fremtidsrettet arealplanlegging – også på tvers av kommunene.
- Felles samarbeidsprosjekt for økt næringsvennlighet i kommunal tjenesteproduksjon.

4.3.2 Fokusområde 2: Kompetanse

Utgangspunkt:

Det er en stor utfordring for næringslivet er å utvikle, beholde og rekruttere riktig kompetanse. Her konkurrerer man både lokalt og nasjonalt/internasjonalt.

I nært samarbeid med næringslivet skal videregående opplæring tilby ungdommer attraktive utdanningsprogram, inkluderende læringsmiljø og spennende læreplasser. Samarbeid om kompetanse er utviklet over mange år på Helgeland. Campus Helgeland er det siste tilskuddet for å øke høyskole- og universitetstilbudet på Helgeland. Studiesentrene i Mosjøen og Sandnessjøen tilbyr etter- og videreutdanning basert på næringslivets bestilling. Samtidig trenger regionen flere kurser/studier både på fagarbeider- og høyskolenivå. Utdannelse nært arbeidsplassen er en styrke. Vi er også avhengig av at samfunn og bedrifter er fremtidsrettet og attraktive, bl.a. ved rekruttering.

Mål:

Tilstrekkelig tilgang på kompetanse og relevant arbeidskraft.

Strategier:

- a) Attraktive studie- og elevtilbud som treffer næringslivets behov.
- b) Et nyskapende og kompetent næringsliv.
- c) Tilrettelegge for innflyttere.

Gjennomføring av strategiene:

- a) Attraktive studie- og elevtilbud som treffer næringslivets behov.
 - Lokale utdanningstilbud i samsvar med næringslivets behov, både videregående skole, høyskoler og etterutdanning. Samarbeid om hvor de enkelte tilbud skal ligge.
 - Styrke muligheten til å fullføre et utdanningsløp i regionen.
 - Sterkere samarbeid mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner.
 - Styrke og utvikle studiesentrene som motor, megler og møteplass i kompetansearbeid.
- b) Et nyskapende og kompetent næringsliv:
 - Kompetanseutvikling og nyskaping i eksisterende næringsliv – som bidrar til vekst og økt verdiskaping lokalt.
 - Stimulere til nyetableringer og gode gründermiljø.
 - Støtte opp om "klyngebildninger" og faglig fellesskap
- c) Utnytte mobiliteten i et globalt arbeidsmarked:
 - Felles digitalt "mottakskontor" for innflyttere, ledige stillinger, botilbud mv. Tilrettelegge for infrastruktur for innflyttere – "velkomstpakke".
 - Positiv markedsføring av regionen.
 - Tilbud om internasjonal skole.

Næringsforum Midt-Helgeland vil prioritere - og ta et særlig ansvar for:

- Å forsterke samarbeide mellom næringsliv og utdanning, og
- Påvirke slik at regionen har relevante og fremtidsrettede studie- og elevtilbud.

4.3.3 Fokusområde 3: Posisjonering

Utgangspunkt:

Mange vil hevde at vår region generelt er lite synlig både nasjonalt og i landsdelssammenheng.

For å være attraktiv for potensielt nye innflyttere, bedrifter og tilreisende, er det viktig at regionen formidler hva vi faktisk kan tilby. Dette er til dels krevende fordi "Midt-Helgeland" ikke er en kjent region i dag. Her utfordres vi til å tenke smart om en viss merkevarebygging og kommunikasjonsstrategi.

For regionen er det også viktig å posisjonere Midt-Helgeland i forhold til viktige politiske beslutninger, både på fylkesnivå og nasjonalt.

Og ikke minst, så må vi som bor her *frem snakke* region og være gode ambassadører – ovenfor hverandre og for fremmede.

Mål:

Bli synlig nasjonalt - som en ledende vekstregion med positivt omdømme.

Strategier:

- a) Felles markedsføring av regionen, for å bo, arbeide og besøke.
- b) Synliggjøring av regionen som en vekstmotor i landsdelen og nasjonalt.
- c) Påvirke politiske prosesser.

Gjennomføring av strategiene:

- a) Felles markedsføring av region - for å bo, arbeide og besøke.
 - Bygge kjennskap og positive assosiasjoner til regionen.
 - Bygge lokal stolthet og fremsnakking av regionen.
- b) Synliggjøring av regionen som en vekstmotor i landsdelen og nasjonalt.
 - Kunnskapsformidling om regionen – også nasjonalt.
- c) Påvirke politiske prosesser.
 - Politisk enighet lokalt, bruke nettverk – påvirke aktivt.

Næringsforum Midt-Helgeland vil prioritere - og ta et særlig ansvar for:

- Alle de strategiske områdene – i samarbeid med næringsliv og utviklingsmiljø.

4.3.4 Fokusområde 4: Samarbeid

Utgangspunkt:

Samarbeid innad i regionen er avgjørende for at ambisjoner og innhold i denne strategiske planen kan oppnås. Gjennomføring vil kreve betydelig samhandling mellom:

- Politiske miljø i regionen
- Administrasjon i de fem kommunene
- Næringsliv og kommunene

I tillegg er det viktig at vi samarbeider godt med resten av Helgeland, samt med sentrale aktører i fylket, landsdelen og nasjonalt.

Mål:

Styrke samarbeidet lokalt – fremstå som en enhet utad.

Strategier:

- a) Etabler samarbeidsforum mellom kommunene innen næringsutvikling.
- b) Stimulere til klynger i viktige bransjer.
- c) Styrke samhandling mellom næringsliv på tvers av regionen.

Gjennomføring av strategiene:

- a) Etabler samarbeidsforum mellom kommunene innen næringsutvikling.
 - Etabler prosjektorganisasjon (Forum) for implementering av denne planen, med faste og formelle møtearena både på politisk og administrativt nivå.
 - Utred fremtidig form på næringssamarbeidet.
- b) Stimulere til klynger i viktige bransjer:
 - Påvirke til klynger og samarbeid innen prioriterte næringer
 - Etablere næringsparker.
- c) Styrk samhandling mellom næringsliv på tvers av regionen.
 - Økt samarbeid mellom næringsforeningene.
 - Felles møtearenaer m.v., også mellom offentlig og privat sektor.

Næringsforum Midt-Helgeland vil prioritere - og ta et særlig ansvar for:

- Samarbeid og samhandling mellom kommunene innenfor næringsarbeid. Herunder også koordinering mot næringslivet lokalt.
- Å stimulere til klynger.

5. Anbefalte tiltak knyttet opp mot felles strategisk næringsplan

5.1 Gjennomføring av strategien - Handlingsplan

Vår felles strategiske næringsplan for Midt-Helgeland legger vekt på et tett samspill mellom kommunene, næringsliv og utviklingsmiljø i regionen.

Den strategiske planen omfatter visjon, mål og strategier for regionen. Disse vil endre seg mindre over strategiperioden. Selve *gjennomføring av strategien* – i form av tiltak og prosjekter for å nå målsettinger, vil være naturlig å konkretisere og tilpasse underveis i perioden.

I arbeidet med strategisk næringsplan er det kommet frem en rekke forslag til tiltak. Disse tiltakene er bl.a. prioritert ut fra kriterier som:

- Stor betydning for en eller flere næringer
- Stor betydning for flere kommuner
- Tiltak som krever samarbeid på tvers av region og sektor
- Tiltak som kan gi effekt i perioden

Handlingsplan med oppsummering av de prioriterte tiltakene følger som vedlegg. Den er angitt for perioden 2014-16 og viser noen av initiativene som bør tas i regionen. Her er kommunene hovedansvarlig for visse tiltak, mens næringsliv, undervisningsinstitusjoner, utviklingsmiljø og andre samarbeidspartnere er naturlige eiere av andre tiltak.

Gjennom partnerskapet vil kommunene i Midt-Helgeland ta et hovedansvar for:

- Årlig evaluering og rullering av tiltak i handlingsplan
- Samarbeidsmøter med næringslivet for innspill og vurdering av tiltak/felles prosjekter
- Å sammenfatte og vedta rullerende handlingsplan for 2 år av gangen

Kommunene er meget tilfreds med den interessen som er utvist fra næringslivet underveis i utviklingen av denne planen, samt den positive innstillingen fra næringslivet med å utgjøre en referansegruppe for prioritering og koordinering av næringsutviklingstiltak i regionen i perioden.

Et nasjonalt visningssenter for kraftproduksjon blir nå bygd i Leirfjord.

5.2 Forslag til fellestiltak i 2014-16

Dette er første felles regionale strategiske næringsplan på Helgeland som utvikles i regi av kommuner. Et viktig nytt element ved dette er det forpliktende samarbeidet mellom kommunene i regionen. Noe som innebærer en tettere dialog og koordinering, både på politisk og administrativt nivå, også mot lokalt næringsliv og andre samarbeidspartnere.

Vedlagte handlingsplan omfatter et sett av tiltak, hvor hovedansvar for gjennomføring er adressert til enkeltkommuner og samarbeidspartnere. Nedenfor trekker vi frem noen sentrale tiltak i foreslåtte handlingsplan, hvor kommunene i fellesskap/”Næringsforum for Midt-Helgeland” tar et spesielt ansvar for gjennomføring av felles tiltak – på tvers av kommuner og bransjer.

Fellestiltak - Infrastruktur

1. Utvikle underlagsdokumentasjon, strategi og aktiv påvirkning for gode kollektiv- og transportløsninger i regionen. Med hovedvekt på de store transportårer og knutepunkt.
2. Koordinering og oppdatering av arealplaner, for å skape felles strategier og fremtidsrettet arealtilbud for næringsliv, bosetting og fritid i regionen.
Herunder også kartlegg/påvirke for høyhastighets internettdekning i regionen.
3. Initiere et prosjekt for ”næringsvennlig kommuner” på tvers av region, med fokus på kundetilfredshet, elektroniske tjenester, kvalitet og service i kommunal saksbehandling.

Fellestiltak - Kompetanse

4. Ta initiativ til et prosjekt for å øke samarbeidet mellom næringsliv og skole/utdanning, med intensjon om at unge og voksne kan fullføre utdanning i regionen og at utdanningsløp er tilpasset næringslivets behov for kompetanse. Hovedfokus på prioriterte vekstnæringer.
5. Være medeier og pådriver for igangsetting av felles tiltak/program for utvikling og nyskaping i lokalt næringsliv.
6. Etablere et prosjekt for felles digitalt ”mottakskontor” for potensielle tilflyttere/felles webside.

Fellestiltak – Posisjonering

7. Kartlegge relevant fakta om region, og bruke dette til å utvikle en enhetlig presentasjon av hva Midt-Helgeland faktisk kan by på – for eksempel innen arbeidsplasser, næringsliv, kultur mv. Materialet kan brukes i påvirkningsarbeid og for å bygge lokal stolthet. Kan være aktuelt med ulike type presentasjoner, evt. også film.
8. Drøfte og etablere felles struktur, ”rutine” og arbeidsplan/arenakalender for koordinering av politiske påvirkningsprosesser i regi av ”Næringsforumet” mellom kommunene.

Fellestiltak - Samarbeid

9. Etablere arenaer for møter mellom aktører i næringsliv, FoU, utviklingsmiljø mv, for å stimulere til etablering av næringsklynger innefor aktuelle bransjer. Bl.a. olje/gass, marine næringer mv.
Herunder arbeid for etablering av Næringsparker.
10. Etablere et samarbeidsprosjekt mellom kommunene for uttesting og vurdering av fremtidig organisering og samarbeidsform på næringsarbeidet. Dette inkluderer også koordinering mot næringsliv og andre.

6. Organisering og oppfølging av regional strategisk næringsplan

Det felles utviklingsarbeidet stiller krav til samarbeid og koordinering av ressurser.

6.1 Organisering

I arbeidet med utvikling av denne planen, er det fremkommet forslag om å etablere et felles næringsutviklingsselskap for regionen. Det er imidlertid vurdert som for tidlig å konkludere i en slik retning, og at fremtidig samarbeidsform bør utredes nærmere.

Det foreslås å styrke det kommunale samarbeidet innen næringsutvikling ved å gjennomføre denne regionale strategiske næringsplanen som et hovedprosjekt, hvor prosjektorganisasjonen består av:

- Prosjekteiere: De fem kommunene v/kommunestyre.
- Oppdragsgiver: På vegne av de fem kommunene velges en som står som formelt oppdragsansvarlig, for eksempel Leirfjord kommune.
- Styringsgruppe: De fem ordførerne, med en av ordførerne som prosjektansvarlig og leder av styringsgruppen.
- Prosjektleder: En av næringssjefene i regionen, som leder og koordinator for prosjektet.
- Prosjektgruppe: Næringssjefene og landbrukssjef i kommunene, som aktive deltakere i gjennomføring av hovedprosjektet.
- Referansegruppe: Lokalt næringsliv/næringsforeninger.
Distriktssenteret og Nordland fylkeskommune som rådgivere til prosjektet.

Det fremheves betydningen av at samarbeidet mellom kommunene gis en tydelig identitet, slik at det oppfattes som et tydelig felles og enhetlig organ på vegne av regionen. (Her er navnet foreslått til "Næringsforum Midt-Helgeland", evt. forkortet til "NFMH".)

Den praktiske arbeidsformen i dette næringssamarbeidet vil bli planlagt nærmere gjennom et felles prosjekt som nylig er finansiert via Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Sentrale elementer i praktisk samhandling vil være bl.a.:

- Jevnlige møter mellom næringsetatene/landbruk i kommunene.
- Felles dialogmøter med næringsliv.
- Politisk involvering ved informasjon og koordineringsmøter, for eksempel slik:
 - Informasjon og statusrapportering løpende til politisk ledelse i den enkelte kommune.
 - I tillegg vil ordførerne være involvert ved møter i styringsgruppen i hovedprosjektfasen.
 - Politisk ledelse vil også være involvert i påvirkningsarbeid som en del av tiltakene i planen.

6.2 Ressurser

For å gjennomføre denne regionale næringsplanen kreves primært menneskelige ressurser og god koordinering av arbeide mellom kommunene i partnerskapet.

Det vil også kunne være behov for noen økonomiske midler for å dekke eksterne kostnader ved enkelttiltak i handlingsplanen.

Ressurser til gjennomføring av handlingsplan 2014-16 foreslås å hente fra:

- Den enkelte kommune ved å fristille en gitt andel av dagens kapasitet til felles næringsutvikling og oppfølging av handlingsplan for 2014-16.
- I tillegg foreslås det å sette av 5 % av kommunale næringsfond til drifting av fellestiltak i handlingsplanen.
- Finansiering ut over dette må omsøkes via næringsfond i kommunene, og
- Andre aktuelle tilskudd (næringsfond, partnerskapsmidler, fylkeskommune, Innovasjon Norge, departement mv.).

I arbeidet med planen har arbeidsgruppen sett at god koordinering og sterk felles innsats ved næringsutvikling, kan bidra til økt effekt av lokale ressurser.

6.3 Oppfølging av strategisk næringsplan

Denne regionale strategiske planen skal følges opp via arbeids- og styringsgruppe som nevnt i prosjektorganisasjon ovenfor for hovedprosjektet. Herunder også orientering til kommunestyrene som prosjekteiere, en-to ganger pr år.

I tillegg skal handlingsplanen rulleres årlig, med evaluering og oppdatering av tiltak kommende år/periode. I dette arbeidet vil samarbeidsmøter med næringslivet stå sentralt.

Det er også kommet forslag om å utvikle et årlig "Indeks Midt-Helgeland", for oppfølging av sentrale nøkkeltall for nærings- og samfunnsutvikling i regionen (jfr. måleindikatorer nevnt i kapittel 4).

Det er et mål at regional strategisk næringsplan skal vedtas av den enkelte kommune, og gjerne også vedtas som strategi for utvikling i egen kommune.

Vedlegg

Statistikk og fakta for Midt-Helgeland

- Herunder regionale analyser levert av Nordland fylkeskommune.
- Statistikk for prioriterte næringer levert av Menon Business Economics og NILF (Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning).
Herunder også forutsetninger ved inndeling av bransjer i næringscluster.

Handlingsplan for 2014-16.